

УДК 341.23:004.735.5

DOI: 10.31359/1993-0941-2019-38-215

---

*Попрошаєва О. А., кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державного будівництва
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого*

*Миславський І. В., студент 4 курсу, 1 групи,
ІПКЮ Національного юридичного університе-
ту імені Ярослава Мудрого*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПРАВОВІ ПІДХОДИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

***Анотація.** У статті розглянуто особливості використання та захисту прав людини в мережі Інтернет. Оглянуто історію розвитку концепції інформаційного суспільства та цифрових прав людини. Узагальнено правові підходи Європейського суду з прав людини щодо визначення, тлумачення та захисту прав людини в мережі Інтернет. Прیدілено увагу проблемі імплементації правових підходів Європейського суду з прав людини в Україні.*

***Ключові слова:** права людини, Європейський суд з прав людини, мережа Інтернет*

Актуальність теми публікації. Права людини – одна з найбільш динамічних категорій юриспруденції. Розвиток суспільства зумовлює зміни не тільки у формах та методах державного управління, а й в регулюванні правовідносин, що виникають у наслідок цього розвитку. Однією з таких категорій, що на сьогодні потребує належного нормативного врегулювання є права людини в мережі Інтернет. Адже, останнім часом спостерігається тенденція збільшення кількісних та якісних показників активності людини в електронному просторі. Розвиток інформаційних відносин та цифрових технологій зумовили перетворення мережі Інтернет на сприятливе середовище для взаємодії між різноманітними суб'єктами, які вступають між собою у суспільні відносини, проте держава не завжди встигає врегулювати їх за допомогою законодавства. Зазначений факт призводить до численних порушень прав людини в мережі, починаючи від прав дітей, які використовують цифрові технології й закінчуючи порушенням основоположних прав людини, без яких неможливий розвиток демократичного суспільства.

В свою чергу, такий стан речей породжує численні конфлікти між користувачами мережі Інтернет, які зумовлені колізіями між їхніми правами. Наприклад, право на свободу вираження поглядів часто суперечить праву на повагу до честі та гідності особи. Реалізація права на вільний доступ та поширення інформації створює ризик порушення права на недоторканість приватного життя та захист конфіденційної інформації. Використання права на вільний збір й обробку даних може перешкодити поводженню із ними з боку їх власника чи розпорядника. Все це свідчить про посталу перед Україною необхідність вдосконалення як правового регулювання діяльності у мережі Інтернет, так і покращення нинішнього стану захисту прав та свобод людини у цій глобальній цифровій мережі.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція) від моменту набрання чинності залишається одним із найбільш помітних і фундаментальних європейських міждержавних договорів, яким запроваджено ефективний механізм захисту широкого кола прав і свобод особи шляхом створення Європейського суду з прав людини (далі –

ЄСПЛ). Відповідно до Закону України «Про виконання Рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини», Україна повинна застосовувати Рішення ЄСПЛ у якості джерела права, тож питання стандартів ЄСПЛ та їх застосування не є для нашої країни суто теоретичним. Отже, доцільним буде аналіз і використання досвіду ЄСПЛ щодо підходів до захисту окремих прав людини в мережі Інтернет.

Стан дослідження теми. Питання прав людини в мережі Інтернет, так само як і питання правової природи Рішень Європейського суду з прав людини, є об'єктами великої кількості загальних і спеціальних наукових розробок. Зокрема, зазначені питання є предметом досліджень таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як М. Буроменський, Ю. Щокін, А. Ван ден Борн, В. О. Маркова, К. Б. Левченко, І. М. Рушенко, М. Козюбра, С. Шевчук, Г. Христова, А. Абашидзе, В. Серьогін та інших.

Тематика цифрових прав людини сьогодні досліджується практично в усіх формах й важко знайти окремий аспект, якому не приділено достатньо ваги. Втім, враховуючи розвиток суспільних відносин в мережі Інтернет та той факт, що не завжди законодавець встигає врегулювати цей розвиток та спирається на практику міжнародних судових інстанцій, цікавим буде розглянути юридичні підходи ЄСПЛ щодо тлумачення й захисту прав людини в зазначеному питанні, що може бути корисним як для розробки змін до національного законодавства так і для судової практики.

Метою публікації є аналіз особливостей використання та захисту окремих прав людини в мережі Інтернет й правових позицій ЄСПЛ з зазначеного питання для формування вітчизняної правової позиції що можливостей реалізації та захист прав у цифровій мережі.

Виклад основного матеріалу. Одним з головних пріоритетів, відповідно до Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, обмінюватися ними,

щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя [12]. Реалізація цього завдання потребує низки заходів адміністративного, організаційного й правового характеру щодо забезпечення розвитку й формування суспільних відносин у інформаційному суспільстві.

Перш за все подальшого врегулювання потребує нормативно-правова база що стосується права на доступ до мережі Інтернет та суміжних с ним прав. Треба зазначити, що в перші роки виникнення Інтернету та локальних цифрових систем, вказане питання вирішувалося перш за все з позиції технічних наук (створення умов для функціонування Інтернету). І лише потім до його регулювання почали звертати увагу представники наук гуманітарного циклу[3, с. 38].

З точки зору юриспруденції, регулювання суспільних відносин в мережі Інтернет відбувалось на початку на підставі норм, що застосовуються до інших сфер юридичного регулювання. Але зі збігом часу специфіка цифрових відносин викликала необхідність спочатку і на міжнародному рівні в резолюціях і рекомендаціях ООН, Ради Європи та інших міжнародних інституцій, і на рівні національних законодавств (Франції, Греції, Бразилії) виділити доступ до Інтернет в окреме право, яке до того ж розглядається як засада сприяння реалізації інших прав і свобод людини.

Використання мережі Інтернет зумовило й появу нової термінології. Зокрема, з'явилась категорія – «Інтернету речей» та «цифрових прав». Перше означає трансформацію світового павутиння у джерело ресурсів, потенціал яких дозволяє задовольняти практично необмежений обсяг прав та інтересів максимально широкого кола осіб. «Цифрові права» – це умовна категорія, яка якраз і визначає особливості реалізації та гарантії захисту прав людини в інтернеті. Термін digital rights сьогодні широко використовують на Заході, зокрема в контексті прав на доступ до інтернету, свободи вираження поглядів та приватності онлайн [5].

Доступ до Інтернету передбачає, що кожен має право на рівне використання вільного та безпечного Інтернету. Отже,

зазначене право має декілька аспектів. По-перше: створення державою можливостей для забезпечення максимального доступу громадян до мережі. Такий доступ повинен бути без дискримінації за ознаками статі, раси, національності, мови, віросповідання, стану здоров'я, політичних переконань, соціального походження, майнового стану, віку чи сексуальної орієнтації. Доступ має надаватися за розумну ціну й надавати можливість та технічні умови доступу до інтернету для вразливих груп; по-друге: заборона державам необґрунтовано обмежувати доступ до інтернету. Блокування доступу окремих осіб до мережі може бути виправданим лише за рішенням суду за наявності вагомих підстав. Ще одним аспектом повноцінної реалізації вказаного права громадянами є доступ до інформації про технології та цифрова грамотність.

Щодо забезпечення доступу до Інтернет існує числення прецедентна практика ЄСПЛ. Прикладом може слугувати Рішення ЄСПЛ у справі «Ahmet Yildirim проти Туреччини». У цій справі ЄСПЛ зайняв позицію щодо того, що Інтернет є механізмом реалізації права на доступ до інформації і водночас він слугує інструментом втілення свободи вираження поглядів і свободи слова. Особливу увагу у цьому Рішенні ЄСПЛ звернув увагу на питання обмеження доступу до інформаційних ресурсів. ЄСПЛ наголошує на тому, що будь-які обмеження у доступі до Інтернет або окремих соціальних мереж може бути правомірним тільки у разі його відповідності принципу пропорційності [2].

З огляду на всебічне користування можливостями доступу до мережі Інтернет в Україні і світі, пропорційно зростає і кількість судових спорів, пов'язаних з використанням Всесвітньої мережі. Частіше за все, в цифровій мережі виникають питання застосування права на захист честі та гідності особи (наприклад у разі поширення недостовірної інформації чи нанесенні образи), право на свободу поширення інформації, право на свободу слова, право на недоторканність приватного життя тощо [11, с. 4–5].

Реалізація права на свободу слова в умовах інформаційних мереж має певну специфіку. Відповідно до статті 10 Конвенції, кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право

включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Це право супроводжують обов'язки нести відповідальність у разі порушення закону [12, с.64]. Так, у Рішенні ЄСПЛ у справі «Редакція газети «Правое дело» і Штекель проти України» Суд зазначив, що отримана з Інтернет інформація, незалежно від її походження може використовуватись журналістами та представниками засобів масової інформації. Будь-яке втручання влади в користування правом на свободу вираження має бути законним. Це означає, що воно не тільки повинно бути «передбачено законом». Сам закон повинен відповідати певним критеріям «якості». Зокрема, норма може розглядатися як «закон», тільки у тому випадку, якщо вона сформульована з достатньою точністю, щоб дати можливість громадянину регулювати свою поведінку. Обмеження у посиланні на Інтернет-джерела є обмеженням у праві на свободу слова і поширення інформації [4].

Свобода отримання та поширення інформації є важливим складником права на свободу слова. Це право частіше за інші вступає у конфлікт з іншими правами людини. Наприклад, суб'єкти користуючись правом на свободу поширення інформації використовують об'єктів, щодо поводження з якими вони є неправомочними. Це, наприклад, об'єкти авторського права які користувачі Інтернет через особливості глобальної інформаційної системи можуть практично без будь-яких обмежень використовувати відповідно до власних інтересів, всупереч майновим та немайновим правам інтелектуальної власності. В інших випадках право на свободу поширення інформації може суперечити праву на захист від недостовірної інформації чи праву на таємницю приватного життя [10, с.70].

Цікавим у цьому аспекті є питання співвідношення права на свободу вираження поглядів з правом на приватність. У зазначеній раніше справі, так і у подальшому Суд дотримується думки, що при вирішенні подібних справ треба брати до уваги: роль виконавця послуг в мережі Інтернет; характер матеріалу (його здатність до публічної дискусії; статус і кількість осіб, ким вони є – приватними індивідами, чи публічними особами; метод

отримання інформації (добросовісність, авторитетність джерел інформації); поведінка особи, про яку йшлося (наприклад, надання нею коментарів); наслідки публікації [9].

Так, наприклад, у справі «Delfi AS проти Естонії» Компанія-заявник, яка була власником «Делфі», одного з найбільших новинних Інтернет-порталів в Естонії, опублікувала на своєму сайті статтю, що викликала широке суспільне обговорення в коментарях до неї, які частіше за все носили характер образ та погроз на адресу керівництва компанії, по яку йшлося у статті. Адвокати керівництва подали позов щодо відповідальності Компанії-заявника за коментарі, що були опубліковані на порталі і національні суди визнали компанію-заявника винною у справі. Пройшовши всі судові інстанції компанія заявник звернулася до ЄСПЛ на захист свого права на вільне вираження думки відповідно до ст. 10 Конвенції. Це право включає свободу дотримуватися іншої думки і свободу отримувати і поширювати інформацію і ідеї без якого небудь втручання з боку публічної влади і незалежно від державних кордонів. Розглянувши матеріали справи, Суд зайняв позиції, щодо встановлення чи знайшла національна влада справедливий баланс при захисті двох цінностей, що мають рівну повагу та гарантованих Конвенцією, а саме, з одного боку, свобода висловлювання думки, що захищається ст. 10, і, з іншого боку, право на повагу до приватного життя, закріплену в ст. 8.

Враховуючи образливий і загрозовий характер коментарів, ті обставини, що ці коментарі були розмішені як реакція на статтю, опубліковану Компанією-заявником на своєму професійно керованому новинному порталі, що діяв на комерційних підставах, недостатності заходів, прийнятих Компанією-заявником щоб уникнути збитку репутації інших сторін і для забезпечення дійсної можливості для того, що автори коментарів понесли відповідальність, а також помірний характер санкцій, застосований до Компанія-заявника національними судами Естонії, Суд вважає, що рішення національних судів по справі про те, що компанія-заявник є відповідальною за коментарі, розмішені читачами на її інтернет-порталі, є обґрунтованим і обмеження право Компанії-заявника на вільне

вираження думки є спів вимірним. Таким чином, порушення ст. 10 Конвенцій не було[7].

Що стосується права на повагу до приватного життя, то зрозуміло цілком природним є прагнення особи обмежити доступ інших до відомостей щодо своєї родини, особистого життя, стану здоров'я тощо. В свою чергу, Інтернет на сьогодні розвивається таким чином, що доступ до окремих його ресурсів вимагає від людини надання особистої інформації приватного характеру. Як наслідок, інформаційні ресурси та соціальні мережі, які функціонують в межах Інтернету, стали розпорядниками надзвичайно великої кількості особистих даних [15, с.117]. У справі «W grzypowski and Smolczewski проти Польщі» Суд зазначив, що людина, яка передала особисті відомості до певного інформаційного ресурсу за своєю волею, повинна усвідомлювати ризик поширення таких відомостей для широкого кола користувачів. Але це не звільняє розпорядника приватної інформації від обов'язку щодо її захисту та юридичної відповідальності у разі її протиправного поширення [1, с. 92].

Право на свободу вираження думки та поглядів межує з правом на повагу до честі та гідності особи. Адже реалізації права на свободу слова кореспондує обов'язок не поширювати про особу недостовірну інформацію та таку, що ганьбить її гідність, честь чи ділову репутацію. Це основоположне право повинно реалізовуватись, в тому числі і в межах Інтернету, хоча для інтернет-користувачів воно має певну специфіку [13, с.13]. ЄСПЛ у Рішенні по справі «Афанасьєв проти України» вказав на обов'язок держави забезпечити наявність дієвого законодавства та його ефективного використання в контексті захисту честі та гідності користувачів інформаційних мереж. При цьому, захист суб'єктів, які беруть участь в інформаційних відносинах, не повинен ускладнювати зайвими діями чи протиправною бездіяльністю контролюючих органів держави.

Ще одним з прав, яке поширюється в мережі Інтернет, є право на (цифрове) забуття. Це право свого часу еволюціонувало з права на анонімність і зміст його зумовлений можливістю людини видалити будь-яку інформацію щодо себе та своєї діяльності з мережі Інтернет. Так, своїм рішенням ЄСПЛ у 2014 р.,

зобов'язав *Google* видалити результати пошуку, які містять інформацію про торги нерухомості громадянина Іспанії, в рахунок сплати їм боргу, які, за словами позивача, шкодили його репутації. Таке видалення повинно відповідати критеріям остаточності та безповоротності. Тобто, навіть на окремих цифрових носіях за бажанням людини – розпорядника викладеної в світовому павутинні особистої інформації не вона не повинна залишатися [14, с. 60]. Втім, важливо, що Суд також ухвалив, що дана справа не є універсальною, а право на забуття – абсолютним: рішення в аналогічних справах виноситимуться на основі конкретних обставин, щоб виключити їх протиріччя з фундаментальними правами людини.

Говорячи про обмеження пов'язаних з мережею Інтернет прав людини, потрібно проаналізувати питання меж правомірності таких заходів. ЄСПЛ у справі «Інститут економічних реформ проти України» звернув увагу на концепції пропорційності обмеження інформаційних прав людини. По-перше, ЄСПЛ вказує на необхідність індивідуального трактування пропорційності чи непропорційності обмеження діяльності особи в інформаційних мережах. По-друге, ЄСПЛ виробив критерії пропорційності. Так, національні суди,, вирішуючи питання щодо необхідності втручання у поведження з інформацією в мережі Інтернет, повинен отримати відповіді на наступні запитання:

Чи було це втручання «встановлене законом»?

Чи воно переслідувало одну чи більше зазначених законних цілей?

Чи було це втручання «необхідним в демократичному суспільстві»?

Проаналізовані вище Рішення ЄСПЛ щодо прав людини в мережі Інтернет свідчать про наявність відмінностей у тлумаченні сутності самої глобальної мережі. ЄСПЛ дотримується доктрини еволюційного тлумачення, відповідно до якої його розуміння певного явища розвивається разом із збільшенням обсягу об'єктивно встановлених відомостей щодо нього.

У вже згаданій нами справі «Ahmet Yildirim проти Туреччини» [2] ЄСПЛ визначив Інтернет в якості інструмента для реалізації конституційних прав людини у сфері поведженні

з інформацією. А справа *Premiiny v. Russia* 2011 р стала прикладом тлумачення Інтернету вже в якості простору, де реалізуються права людини і відбуваються правопорушення з боку держави [6].

Таким чином, тлумачення ЄСПЛ щодо цифрових прав та інформаційних відносин є еволюційним. Воно чи не єдине, що намагається врегулювати інтернет відносини відповідно до їх розвитку, стаючи джерелом роз'яснення ключових категорій, та базою для вдосконалення національної законодавства України з цього питання.

Висновки. Всеохоплюючий характер мережі Інтернет надає багато можливостей для розвитку людини та реалізації її потенціалу. Право на доступ до Інтернету розглядається як засада сприяння реалізації інших прав і свобод людини. В межах глобальної мережі Інтернет людина може реалізувати ряд основоположних прав, серед яких свобода вираження поглядів, право на доступ до інформації, право на поширення інформації, право на захист персональних даних та таємницю приватного життя, право на захист честі та гідності тощо. Вирішення питання захисту прав людини в мережі Інтернет повинно відбуватись з урахуванням справедливого балансу при захисті цінностей, що захищаються цими правами та мають рівну повагу і гарантування Конвенцією.

Проаналізована вище практика ЄСПЛ щодо реалізації та захисту зазначених прав безпосередньо впливає і на можливість удосконалення національного законодавства і на діяльність судових органів, щодо роз'яснення певних правових позицій та винесення рішень.

Список використаних джерел:

1. Абашидзе А. А., Солнцев А. М. Новое поколение прав человека: соматические права. Московский журнал международного права. Москва. Международные отношения, 2009. № 1. С. 69–82
2. Заборони та свободи в інтернеті: як виглядатиме Декларация цифрових прав людини». URL: https://zmina.info/articles/zaboroni_ta_svobodi_v_interneti_jiak_vigljadatime_deklaracija_cifrovih_prav_ljudini

3. Козюбра М. І. Право і людина: лінії взаємозв'язків та тенденції розвитку. Наукові записки НаУКМА. 2015. Т. 168: Юридичні науки. С. 4–5.
4. Права людини в інформаційному суспільстві : метод. вказівки до вивчення курсу / уклад. П. М. Сухорольський. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2016. 64 с.
5. Право на приватність: *conditio sine qua non*. Спеціальний випуск № 32(73) інформаційно-аналітичного бюлетеня «Права людини» Харківської правозахисної групи. Харків. Фоліо, 2003. 216 с.
6. Сьєогін В. Зміст і обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі). Вісник Академії правових наук України. 2010. № 4. С. 88–97
7. Справа Ahmet Yildirim проти Туреччини. URL: <file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/001-126863.pdf>
8. Справа Delfi AS v. Estonia. URL: https://mmdc.ru/praktika_evropejskogo_suda/praktika_po_st10_evropejskoj_konvencii/delo_delfy_as_protiv_estonii
9. Справа Fuchsmanн проти Німеччини». URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-177697%22>
10. Справа Газети «Правое дело» і Штекель проти України ». URL: <https://precedent.in.ua/2015/12/16/redaktsyya-gazety-pravoe-delo-y-shtekel>
11. Справа Премієр-міністр проти Росії. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/Rpremininycase.html>
12. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>
13. Христова Г. Типи позитивних зобов'язань держави щодо прав людини у світлі юриспруденції Страсбурзького суду. Юрист України. 2013. № 2 (23). С. 11–19.
14. Шевчук С. Концепція позитивних обов'язків держави у практиці Європейського суду з прав людини. Право України. 2010. № 2. С. 55–64;
15. Шишкіна Е. Розуміння людської гідності як ціннісно-правової категорії в рішеннях Європейського суду з прав людини. Український часопис міжнародного права. 2012. № 1. С. 63–68.

REFERENCES :

1. Abashidze A. A., Solntsev A. M. (2009). *Novoe pokolenie prav che-loveka: somaticheskie prava*. Moskovskiy jurnal mejdunarodnogo prava. Moskva: Mejdunarodnyie otnosheniya, № 1/2009, 69–82 [in Russian].
2. Zaborony ta svobody v interneti: yak vyhliadatyme Deklaratsiia tsyfroykн prav liudyny». URL: https://zmina.info/articles/zaboroni_ta_svobod_i_v_

- interneti_jiak_vigljadati_deklaracija_cifrovih_prav_ljudini/ [in Ukrainian].
3. Koziubra M. I. (2015). Pravo i liudyna: linii vzaiemoviazkiv ta tendentsii rozvytku. Naukovi zapysky NaUKMA. Voice.168: Yurydychni nauky, 4–5. [in Ukrainian].
  4. Prava liudyny v informatsiinomu suspilstvi. P. M. Sukhorolskyi. (Ed.). (2016). Lviv. Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. [in Ukrainian].
  5. Pravo na pryvatnist: conditio sine qua non. Spetsialnyi vypusk № 32(73) informatsiino-analitychnoho biuletenu «Prava liudyny» Kharkivskoi pravozakhysnoi hrupy. (2003). Kharkiv. Folio. [in Ukrainian].
  6. Serohin V. (2010). Zmist i obsiah prava na nedotorkannist pryvatnoho zhyttia (praivesi). Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy. 2010. № 46, 88–97 [in Ukrainian].
  7. Sprava Ahmet Yildirim proty Turechchyny. URL: file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/001–126863.pdf [in Ukrainian].
  8. Sprava Delfi AS v. Estonia. URL: https://mmdc.ru/praktika_evropejskogo_suda/praktika_po_st10_evropejskoj_konvencii/delo_delfy_as_protiv_estonii/ [in Ukrainian].
  9. Sprava Fuchsmann proty Nimechchyny». URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-177697%22%7D> [in Ukrainian].
  10. Sprava Hazety «Pravoe delo» i Shtekel proty Ukrainy ». URL: <https://precedent.in.ua/2015/12/16/redaktsyya-gazety-pravoe-delo-y-shtekel/> [in Ukrainian].
  11. Sprava Premynynny proty Rosii. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/Rpremininycase.html> [in Ukrainian].
  12. Stratehii rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80> [in Ukrainian].
  13. Khrystova H. (2013). Typy pozytyvnykh zoboviazan derzhavy shchodo prav liudyny u svitli yurysprudentsii Strasburzkooho sudu. Yuryst Ukrainy. № 2 (23)66, 11–19 [in Ukrainian].
  14. Shevchuk S. (2010). Kontsepsiia pozytyvnykh oboviazkiv derzhavy u praktytsi Yevropeiskoho sudu z prav liudyny. Pravo Ukrainy. № 2, 55–64 [in Ukrainian].
  15. Shyshkina E. (2012). Rozuminnia liudskoi hidnosti yak tsinnisno-pravovoi katehorii v rishenniakh Yevropeiskoho sudu z prav liudyny. Ukrainskyi chasopys mizhnarodnoho prava. № 1, 63–68 [in Ukrainian].

Попрошаева Е. А., Миславский И. В.

**Особенности использования и защиты прав человека в сети Интернет:
правовые подходы Европейского суда по правам человека**

Аннотация. В статье проанализированы особенности использования и защиты прав человека в сети Интернет. Рассмотрена история развития

концепции информационного общества и цифровых прав человека. Обобщены правовые подходы Европейского суда по правам человека относительно определения, толкования и защиты прав человека в сети Интернет. Уделено внимание проблеме имплементации правовых подходов Европейского суда по правам человека в Украине.

Ключевые слова: права человека, Европейский суд по правам человека, сеть Интернет

Poproshaieva O. A., Mislavskiy I. V.

Features of the use and protection of human rights in a network the Internet: legal approaches of the European court on human rights

Summary. *The article is sanctified to the legal aspects of decision and description of human rights in a network the Internet. Signs over of rights that belong to the select for research category are brought. History of development of conception of informative society is examined, and digital human rights. Legal approaches of the European court are generalized on human rights in relation to the decision of the use and protection of human rights in a network the Internet. Paid attention to the problem of implementation of legal approaches of the European court on human rights in Ukraine.*

Authors distinguished precedent practice of the European court on human rights in relation to basic rights and freedoms that the Internet will be realized in a network. In particular was paid attention to legal approaches of the European court on human rights to freedom of expression of looks, freedom of speech, right on the secret of private life, right on respect to honor and dignity and others like that. The question of potential collisions and contradictions is considered between the marked rights and freedoms of man. Paid attention to the duties of the state in relation to adjusting of informative legal relationships in a network the Internet.

Separate attention is spared to the protection of rights and interests of children in a network the Internet. Authors support position in relation to that to put as the most vulnerable category of users the Internet need the special attention from the side of the state. This range of problems finds the display foremost at a legal guard them the personal information and private life, and in case of protecting from humiliation and persecution.

Legal approaches of the European court are generalized on human rights in relation to interpretation of concept the "Internet". It is set that this category can understand differently. Most widespread are her presentations as a mechanism of realization of informative human rights or in quality of separate fundamental

right. In dependence on the method of interpretation of network the Internet is question of jurisdictional of the European court on human rights in relation to the legal spores related to him.

For plenitude of research the historical aspects of origin of network are exposed the Internet and forming of the legal going near adjusting of informative legal relationships. It is well-proven that through high-rate of development of information and digital technologies the state objectively is not cold to regulate new public relations by means of legislation. From it there is lag of normatively-legal base from the actual state of the legal adjusting of activity of users of network the Internet. It is Therefore needed to attract experience of the European court Ukraine on human rights for the improvement of the modern state of protection of rights for the users.

On the basis of study of practice European a court on human rights is set forth conclusions in relation to prospects and problems of her interpretation in Ukraine. It is expedient to adopt individual approach of the European court our state on human rights in relation to interpretation of contextual circumstances of business. It is also important to apply to the legal relationships in a network the Internet principle of proportion at the decision of questions in relation to interference and limitation of rights and freedoms of users. Perspective directions are outlined for further scientific researches of select subjects.

Key words : *human rights, European court on human rights, a network is the Internet*